

Hertelendy György Feleségével És Lányával

Ez én vagyok a szüleimmel.

Az édesapám és édesanyám 1926-ban házasodott össze, Szegeden, akkor, amikor apám egy nagyszerűnek ígérkező állást kapott. Apám noha sváb dialektusban, de anyanyelvi szinten beszélt németül, a cég közép-európai vezetője pedig Bécsben élt, ezért is választották ki őt a jelentkezők közül arra, hogy az amerikai Singer varrógép részvénytársaság vezetője legyen. A cég magyarországi központja nem Szegeden, hanem Szentesen volt, így édesapámat arra kötelezték, hogy költözzön oda.

1927-ben így költöztek a szüleim Szentesre, ahol apámnak nagyobb volt a cégvezetői fizetése, amit a Singertől kapott, mint a polgármesternek. Én Szentesen születtem, 1928-ban. Anyámék két évig gyerek nélkül éltek, és mielőtt én megszülettem volna, anyám akkor tért át. Valószínűleg biztonságosabbnak látta a jövőt születendő gyermeke szempontjából, és maga amúgy sem tartotta a vallást, nem is volt hívó ember, hát nem okozott ez benne zavart.

1929-ben kitört a nagy gazdasági válság. A Singer cégbeli állás megszűnt, mert a cég beszüntette az európai vállalkozásait. Apám kapott egy nagyobb összeget végkielégítésül, de más munkája nem lett, elhelyezkedni sehol sem tudott. A végkielégítést pedig beleölte az álmaiba: fölvásárolt egy csomó disznót, fajlibát, csirkét, galambot, mindazt, ami egy közepméretű gazdasághoz szerinte kellett. A legfőbb baj az volt, hogy hiába voltak elképzelései a gazdálkodásról, abszolút nem értett hozzá. 1931-ben minden összeomlott, mert a disznót nem lehetett eladni, nem volt kinek, a válságban nem volt ára, piaca. Az egész gazdaságot föl kellett számolniuk. A vagyon nagyon szerény maradékával Kunszentmártonba költöztünk, apám ott próbált új egzisztenciát teremteni. De újra tyúkokba, disznókba, galambokba fektette a pénzt, így aztán nagyon gyorsan teljesen tönkrementünk.

Pénz nélkül, minden nélkül, velem, a hároméves gyerekekkel kényszerültek vissza a szüleim Szegedre, pontosabban anyai nagynéném az újszegedi Tárogató utcába fogadtak be minket anyámmal egy időre. Apám nem maradhatott velünk. Ő az édesapjánál lakott, amíg rá nem lelnek

a megfelelő kis lakásra. Ez a szétszakított élet persze sem anyámnak, sem apámnak nem volt jó, rólam nem is szólva. A szüleim állandóan lakást kerestek. Az első a Somogyi-telepen volt. Ez a bérlakás egy kertés ház volt, igen-igen messze az újszegedi Tárogató utcától, Szeged túsó felében.

Apám még mindig állás nélkül volt, mindent elvállalt, amivel pénzt tudott keresni, hiszen a munkanélküli segélyből megélni nem lehetett. Olykor az Unio Bank is segített azzal, hogy munkát adott, néha a banknak ügynökölt. Télen havat lapátolt, délben csajkából kapott egy kis meleg levest, a többi állástalannal együtt. Anyukám ez alatt az idő alatt varrogatott. Ilus néném segítette annyiban, hogy kuncsaftokat szerzett neki, és másképp is támogatta anyámékat: minden hónapban kaptunk tőle lisztet, kakaóport, amire nekem szükségem volt. Ilusnak szalonvarrónője volt, ő ruházott bennünket. Ő választotta ki az anyagot, a fazont, és előfordult, hogy Francikának, Giza nagynéném lányának meg nekem ugyanabból az anyagból ugyanolyan fazonú ruhát varratott. Például akkor igen divatos volt az osztrák dirndli; mindketten azt kaptunk, fekete alapon kis piros eprek voltak az anyagon. Nekem piros szandált is vett hozzá Ilus.